

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού
Πετώντας με τις λέξεις

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Γ. Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή**

**υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Κλεοπάτρα Διακογιώργη,
Λέκτορας του Πανεπιστ. Αθηνών
Θεόδωρος Μπαρής, *Εκπαιδευτικός*
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος,
Εκπαιδευτικός
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν,
Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Γεωργία Κατσημαλή,
Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπιστημίου
Κρήτης
Όλγα Μούσιου - Μυλωνά,
Σχολική Σύμβουλος
Ιωάννης Ντελής - Σμυρίλιος,
Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Καλλιόπη Σηφακάκη,
Ζωγράφος - Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Χριστίνα – Χρυσούλα Δελή

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Ειρήνη Χολέβα – Φιλιπποπούλου,
Σχολική Σύμβουλος**

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και

75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Κλεοπάτρα Διακογιώργη
Θεόδωρος Μπαρής
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού

Πετώντας με τις λέξεις

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

Χριστός γεννάται

Σ' αυτή την ενότητα:

- Θα ταξιδέψουμε στη φάτνη της Βηθλεέμ τη νύχτα που γεννήθηκε ο Χριστός.
- Θα τραγουδήσουμε τα κάλαντα και άλλα χριστουγεννιάτικα τραγούδια.
- Θα διηγηθούμε χριστουγεννιάτικες και πρωτοχρονιάτικες ιστορίες.
- Θα ζωγραφίσουμε τις ευχές μας.

Η νύχτα της γεννήσεως

Την άγια νύχτα
τη Χριστουγεννιάτικη
λυγούν τα πόδια
και προσκυνούν γονατιστά
τη φάτνη τους
τα άδολα βόδια.

Κι ο ζευγολάτης, ξάγρυπνος
θωρώντας τα,
σταυροκοπιέται
και λέει, με πίστη απ' της ψυχής
τ' απόβαθα,
Χριστός γεννιέται!

Την άγια νύχτα
τη Χριστουγεννιάτικη
κάποιοι ποιμένες
ξυπνούν από φωνές ύμνων
μεσούρανες
στη γη σταλμένες.

Κι ακούοντας τα Ωσαννά
απ' αγγέλων στόματα
στο σκόρπιο αέρα,
τα διαλαλούν σε χειμαδιά
λιοφώτιστα
με τη φλογέρα.

Την άγια νύχτα
τη χριστουγεννιάτικη
– ποιος δεν το ξέρει; –
των Μάγων κάθε χρόνο
τα μεσάνυχτα
λάμπει τ' αστέρι.

Κι όποιος το βρει μες στ' άλλα
αστέρια ανάμεσα
και δεν το χάσει
σε μια άλλη Βηθλεέμ
ακολουθώντας το,
μπορεί να φτάσει!

*Γεώργιος Δροσίνης,
ΑΠΑΝΤΑ 3ος τόμος,
εκδ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ, Αθήνα, 1996*

Το ποίημα μας ταξιδεύει στην
Άγια νύχτα της Γέννησης του
Χριστού.

► Ποιες εικόνες από αυτή τη νύχτα
βλέπετε και ποιοι ήχοι φτάνουν στα
αυτιά σας;

► Αν ακολουθούσατε το λαμπερό αστέρι και φτάνατε κι εσείς στη φάτνη που γεννήθηκε ο Χριστός τι θα ζητούσατε για όλα τα παιδιά του κόσμου;

► Ποια ευχή θα κάνατε εσείς τη νύχτα των Χριστουγέννων;

**ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΕΠΙΤΡΑΧΗΛΙΟΥ,
Δώρο του Γρηγορίου Βελλά
εκ Μελενίκου, στην ιερή Μεγίστη
Μονή Βατοπεδίου, Άγιο Όρος,
2 Μαρτίου 1813**

Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα Κύπρου

Καλήν εσπέραν θα σας πω κι αν είναι ορισμός σας,
Χριστός γεννιέται σήμεραν στην Βηθλεέμ την πόλην,

Χριστού την θείαν γέννησιν να πω στ' αρχοντικόν σας.
οι ουρανοί αγάλλονται, μαζί κι η φύσις όλη.

**Καλήν εσπέραν θα σας πω κι αν
είναι ορισμός σας,**

**Χριστού την θείαν γέννησιν να πω
στ' αρχοντικόν σας.**

**Χριστός γεννιέται σήμερον στην
Βηθλεέμ την πόλην,**

**οι ουρανοί αγάλλονται, μαζί κι η
φύσις όλη.**

**Γεννιέται μες το σπήλαιον, στην
φάτνην των αλόγων**

**ο Βασιλεύς των ουρανών και
ποιητής των όλων.**

**Αγγέλοι εις τον ουρανόν ψάλλουν
το εν υψίστοις**

**και κάτω φανερώνεται η των
ποιμένων πίστις.**

**Που την Περσίαν έρχονται τρεις
μάγοι με τα δώρα**

**έναν αστέριν λαμπερόν τους οδηγεί
στην χώραν.**

**Όταν εφτάσασι κι οι τρεις, με πόθον
ερωτούσιν**

**πού εγεννήθη ο Χριστός, να παν να
τόνε βρούσιν...**

► Εσείς λέτε τα κάλαντα;
Μοιάζουν τα κάλαντα που τραγουδάτε στην περιοχή σας με αυτά της Κύπρου; Γνωρίζετε κάλαντα από άλλες περιοχές της Ελλάδας;

► Κοιτάξτε την εικόνα στην προηγούμενη σελίδα και συζητήστε τι κρατούν τα παιδιά που τραγουδούν τα κάλαντα. Εσείς τι όργανα χρησιμοποιείτε για να πείτε τα κάλαντα;

► Τα κάλαντα είναι ένα από τα έθιμα της γιορτής των Χριστουγέννων. Ξέρετε άλλα έθιμα; Συζητήστε για τα έθιμα και τις παραδόσεις που γνωρίζετε. Συγκεντρώστε πληροφορίες από την οικογένειά σας για έθιμα που δεν υπάρχουν πια.

Ζωγραφίστε τις ευχές σας

Αυτή είναι η πρώτη χριστουγεν-
νιάτικη κάρτα που διατέθηκε ποτέ
στο εμπόριο. Το έτος κατασκευής
της; Αρκετά μακρινό από την εποχή
μας, μάλλον το 1843! Πρόκειται για
ένα έργο του Βρετανού ζωγράφου
Τζον Χόρσλεϊ. Σχεδιάστηκε για το
φίλο του, σερ Χένρι Κολ και δεν έχει
σχέση με τις σημερινές κάρτες, όπου
συνήθως είναι αποτυπωμένες οι
μορφές του Θείου Βρέφους, του Αϊ-
Βασίλη ή κάποιο χιονισμένο τοπίο.

Στο κέντρο απεικονίζει μια οικογένεια γύρω από το χριστουγεννιάτικο τραπέζι, ενώ στις δυο πλευρές της αποτυπώνονται σκηνές όπου προσφέρεται φαγητό και ρουχισμός στους άπορους. Δεν θα μπορούσαν βέβαια να λείψουν από την κάρτα οι ευχές και έτσι με κεφαλαία γράμματα υπάρχει το παραδοσιακό: «Χαρούμενα Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος».

*Στέλιος Μορφίδης, εφημερίδα
ΤΟ ΒΗΜΑ, 19/12/2004 (διασκευή)*

• Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές βρίσκετε ανάμεσα στην πρώτη χριστουγεννιάτικη κάρτα και στις κάρτες που στέλνουμε σήμερα;

• Σε ποιους στέλνετε κάρτες τις ημέρες των γιορτών; Ευχηθείτε κι εσείς στους συμμαθητές σας για τις γιορτές με μια κάρτα. Γράψτε τα ονόματα σας σε μικρά χαρτάκια και διπλώστε τα. Τραβήξτε τώρα ένα χαρτάκι. Γράψτε στο παιδί που σας έτυχε τις ευχές σας για τις γιορτές σε μια κάρτα που θα κατασκευάσετε. Τοποθετήστε την κάρτα σας σε ένα φάκελο που θα τον ζωγραφίσετε με χριστουγεννιάτικα σχέδια. Μην ξεχάσετε να διαβάσετε όλες τις κάρτες την ημέρα της σχολικής σας γιορτής.

• Σκεφτείτε πρωτότυπες ιδέες για να κατασκευάσετε τις κάρτες σας. Δίπλα βλέπετε την κάρτα του Αλέξανδρου που βρίσκεται στη συλλογή του Μουσείου Ελληνικής Παιδικής Τέχνης. Να πώς την κατασκεύασε:

**παιδική εφημερίδα
της Καθημερινής
Οι Ερευνητές Πάνε Παντού,
18/11/2004**

**Κάλυψε το χαρτί με πολύχρωμα
λαδοπαστέλ. Στη συνέχεια το
σκέπασε από άκρη σε άκρη με
μπλε τέμπρα και όταν αυτή
στέγνωσε, χάραξε με μια οδοντο-
γλυφίδα τη χριστουγεννιάτικη
εικόνα της κάρτας του.**

Η μπουγάδα του Αϊ - Βασίλη

Σήμερα ο Αϊ - Βασίλης ξυπνά απ' τα χαράματα. Έξι μόνο μέρες μένουν ως την παραμονή της Πρωτοχρονιάς κι ένα σωρό δουλειές τον περιμένουν: να τυλίξει τα τελευταία του πακέτα, να επισκευάσει το έλκηθρο του, να ετοιμάσει την επίσημη στολή του, αυτή την κόκκινη, που βάζει μια φορά το χρόνο στο μοίρασμα των δώρων.

Για να δει αν είναι εντάξει, την ξεκρεμά από την ντουλάπα του και, βάζοντας τα γυαλιά του, την εξετάζει προσεχτικά.

«Μια χαρά είναι! Ένα σιδερωματάκι θέλει μόνο».

Όμως οχι! Εκεί μπροστά... ένας απαίσιος μαύρος λεκές στολίζει το αριστερό του μανίκι.

**«Κοίτα να δεις! Ένας τεράστιος
λεκές. Σίγουρα θα έγινε από τις
καπνιές σε κάποια καμινάδα»
ψιθυρίζει ο Αϊ – Βασίλης και
νευριασμένος τη χώνει βιαστικά
μέσα στο πλυντήριο.**

**Μετά από λίγο βγαίνει στην
αυλή, ν' απλώσει την μπουγάδα
του. Πρώτα κρεμάει τις κάλτσες του,
ύστερα τη φανέλα, το μακρύ του
σώβρακο, το σκούφο του, το
πουκάμισο και τελευταία το σακάκι
και το παντελόνι του.**

**«Ποπό! Ζημιά! Αδύνατον!» φωνάζει
απελπισμένος.**

**Το πανωφόρι με τις άσπρες
γούνες, το γυαλιστερό του
παντελόνι, το πουκάμισο, οι
κάλτσες μαζί με το σκουφί του,
κρέμονται στο σχοινί αγνώριστα!**

Έχουν γίνει μικρά, τόσο μικρά, που δε χωρούν να μπουν μήτε στο μικρό του δαχτυλάκι.

«Τι θα φορέσω τώρα;» ανησυχεί.
«Πώς θα μοιράσω τα δώρα; Δεν έχω άλλα επίσημα ρούχα! Πού να βρω καινούρια; Κάτι πρέπει να σκεφτώ» βηματίζει πέρα δώθε. Όσπου τελικά το πρόσωπο του φωτίζεται.

«Γιούπι! Το βρήκα! Θα ζητήσω από τα παιδιά να με βοηθήσουν» αποφασίζει και, δίχως να χάσει καιρό, απλώνει στο πάτωμα ένα χάρτη με όλους τους τόπους της γης.

«Μμμμ! Μάλιστα! Θα τους στείλω από ένα γράμμα» ψιθυρίζει. Αμέσως κάθεται στο γραφείο του και γράφει πέντε όμορφα γράμματα.

Από τα παιδιά της Αφρικής ζητά να του στείλουν ένα πουκάμισο,

από τα παιδιά της Ασίας μάλλινες
κάλτσες, από τα παιδιά της Αμερι-
κής ένα σακάκι με ζεστές γούνες,
από τα παιδιά
της Αυστραλίας
ένα μακρύ
παντελόνι κι
από τα παιδιά
της Ευρώπης
ένα σκούφο.
Όλα σε μεγάλο
νούμερο.

Όταν τελειώνει
το γράψιμο, πηγαί-
νοντας στην άκρη
του ουρανού,
τα σκορπίζει πάνω στη γη. Οι
φάκελοι σαν χάρτινη βροχή
φτάνουν στα χέρια των παιδιών, σε
κάθε γωνιά του κόσμου.

Ε! Από εκείνη τη στιγμή, ο Αϊ - Βασίλης ησυχία δεν μπορεί να βρει. Μια έννοια τον βασανίζει.

«Θα πιστέψουν στο γράμμα μου τα παιδιά και θα μου στείλουν ό,τι τους ζητώ ή θα το πάρουν για αστείο και θα γελάσουν;» αναρωτιέται.

Κάθε φορά που ακούει θόρυβο, τρέχει στην πόρτα. Μα του κάκου... Περνά μια μέρα... δυο... τρεις...

τίποτα ακόμα. Σαν ξημερώνει πια κι η τελευταία μέρα, πριν την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, κοντεύει να σκάσει από τη στενοχώρια.

«Μα πουθενά; Ούτε ένα παιδί δε με σκέφτηκε; Εγώ ποτέ δεν ξέχασα κανένα» παραπονιέται στριφογυρίζοντας στο κρεβάτι του.

Μα άξαφνα, μέσα στη νύχτα, ντριν ντριν το κουδούνι χτυπά. Μπροστά στην πόρτα, πέντε μεγάλα πολύχρωμα πακέτα τον περιμένουν.

«Ζήτω! Ήρθαν τα δώρα μου! Τα παιδιά με θυμήθηκαν» φωνάζει καθώς ξετυλίγει με λαχτάρα.

«Να το κόκκινο σακάκι! Το παντελόνι! Το φαρδύ πουκάμισο! Οι ζεστές καλτσούλες κι ο θαυμάσιος σκούφος με το χρυσό κουδουνάκι στην άκρη του».

«Είναι καταπληκτικό! Είναι υπέροχο ν' ανοίγεις πακετάκια που μέσα τους υπάρχουν πανέμορφα δωράκια...» τραγουδά, δοκιμάζοντας ένα ένα τα κομμάτια της ολοκαίνουριας φορεσιάς του.

«Μμμ! Άργησα, μα επιτέλους το κατάλαβα! Τώρα ξέρω γιατί με περιμένουν με λαχτάρα και μ' αγαπούν τόσο πολύ μικροί, μεγάλοι» μουρμουρίζει κλείνοντας πονηρά το μάτι στον καθρέφτη.

Κι επειδή ο καημένος ο Αϊ-Βασίλης πρώτη, μα πρώτη, φορά στη ζωή του παίρνει δώρα, βάζει τα κλάματα από τη χαρά του.

**Ιωάννα Κυρίτση,
Η μπουγάδα του Αϊ-Βασίλη,
εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2004**

- Γιατί ο Αϊ-Βασίλης ξύπνησε πολύ πρωί;

- Τι νομίζετε ότι ένωσε ο Αϊ-Βασίλης, όταν είδε τη ζημιά που έπαθε η μοναδική στολή του;

- Πώς αντιμετώπισε το πρόβλημα;

- Γιατί στο τέλος έβαλε τα κλάματα;

- Αν σας ζητούσε ο Αϊ-Βασίλης να φτιάχνατε γι' αυτόν ένα δώρο, τι θα του φτιάχνατε;

Η μοσχομυριστή βασιλόπιτα

Κάθε Πρωτοχρονιά περιμένω με λαχτάρα την πεντανόστιμη βασιλόπιτα. Πρωτοχρονιά χωρίς βασιλόπιτα δε γίνεται. Γίνεται; Έχει την πρώτη θέση στο τραπέζι. Η βασιλόπιτα κόβεται και μοιράζεται για να εξασφαλιστεί η ευτυχία και η υγεία των μελών της οικογένειας τη νέα χρονιά. Μέσα στη βασιλόπιτα βάζουν πάντα ένα νόμισμα ή ένα κομμάτι χρυσού.

*Βασιλόπιτα γλυκιά
Πάντα την Πρωτοχρονιά
Τρώμε όλοι με χαρά
Με καλούδια και χρυσά.*

Όμως πώς φτιάχνεται αυτή η μοναδική λαχταριστή και γευστική βασιλόπιτα;

**Θέλετε μία συνταγή
Εντελώς αυθεντική
Συνταγή πραγματική
και μαζί... μοναδική;**

**Δυο ειδών υλικά χρειάζεται η
νοικοκυρά. Υλικά για τη γεύση και
υλικά για τη διάθεση.**

**Για να φτιάξουμε μια γνήσια
παραδοσιακή βασιλόπιτα
χρειαζόμαστε:**

1 φλιτζάνι τσαγιού γάλα φρέσκο

μ' ένα φλιτζάνι κέφι

2 κουτάλια γλυκού μαγιά με

δύο κουτάλια αισιοδοξία

4 αυγά και τέσσερα χαμόγελα

1 φλιτζάνι βούτυρο γάλακτος με

ένα φλιτζάνι κόππο

1 φακελάκι μαχλέπι*

κοπανισμένο και ένα φακελάκι

υπομονή

2 φλιτζάνια ζάχαρη με δύο

φλιτζάνια καλή διάθεση

1 κιλό αλεύρι με ένα κιλό αγάπη

1 κοφτό κουταλάκι γλυκού αλάτι
και ένα κουταλάκι όνειρα
ξύσμα ενός λεμονιού με λίγες
νότες τραγουδιού
λίγα ασπρισμένα αμύγδαλα και
σπιτική θαλπωρή.

* μαχλέπι: μπαχαρικό

Αγγελική Μαστρομιχαλάκη- Ζούρα,
Να τα πούμε; Να τα πείτε!,
Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά,
εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 1999

► Τι περιμένει με
ανυπομονησία το παιδί της
ιστορίας; Τι περιμένετε εσείς το
βράδυ της Πρωτοχρονιάς;

► Τι είναι αυτό που κάνει αυτή τη συνταγή μοναδική;

Κυκλώστε με χρώμα «τα υλικά για τη διάθεση» που χρειάζεται η βασιλόπιτα.

► Τι γνωρίζετε για το έθιμο της βασιλόπιτας; Από πού πήρε το όνομα της; Ποια άλλα έθιμα του τόπου σας ξέρετε για την Πρωτοχρονιά;

Πρωτοχρονιά;

Πίνακας Αυτοαξιολόγησης

Η Ραλλού σας προτείνει.

**Άντερσεν Χανς Κρίστιαν,
Το κοριτσάκι με τα σπέρτα,
εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1996.**

**Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά,
Να τα πούμε; Να τα πείτε!,
εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 2002.**

**Δημόπουλος Ντίνος, *Τέσσερα
Χριστουγεννιάτικα Διηγήματα,*
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.**

***Εικόνες των Χριστουγέννων,*
εκδ. Modern Times, Αθήνα, 1999.**

**Ευσταθίου Αναστασία, *Το ατύχημα
του Αϊ-Βασίλη,* εκδ. Λιβάνη, Αθήνα,
2005.**

**Κοντός Γιάννης - Φασιανός Αλέκος,
Τα Χριστούγεννα έρχονται,
εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2005.**

**Κυρίτση Ιωάννα,
Η μπουγάδα του Αϊ-Βασίλη,
εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2004.**

**Μάστορη Βούλα – Royds Caroline,
Χριστουγεννιάτικες ιστορίες,
εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 1988.**

**Μπενέντιους Ανν Κέι,
Και επί γης Ειρήνη,
εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2000.**

**Ντίκενς Κάρολος,
Χριστουγεννιάτικα κάλαντα,
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.**

**Παντελή Σμαρούλα, *Ο Ζόζα και
οι βοηθοί του Αϊ- Βασίλη,* εκδ.
Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2002.**

Πελασγός Στέλιος, *Η ιστορία της βασιλόπιτας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2003.

Ταμπάκης Γιάννης, *agionasilis.gr Ο Χακερέκακος επιτίθεται*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2001.

**Τασάκου Τζένη,
Που πήγε ο Γερο-Χρόνος;,
εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 2004.**

Τριβιζάς Ευγένιος, *Φρικαντέλα, η μάγισσα που μισούσε τα κάλαντα*, εκδ. Καλέντης, Αθήνα, 2004.

Χόφμαν Ε.Τ.Α., *Ο καρυοθραύστης*, εκδ. Αγκυρα, Αθήνα, 2001.

***Χριστούγεννα για όλους*,
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.**

Ψαρούτη Λίτσα, *Το ελατάκι που δακρύζει*, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα, 2004.

Ανθολόγιο:

Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ, «Είσαι ο ουρανός ο απέραντος»

Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα της Κεφαλονιάς

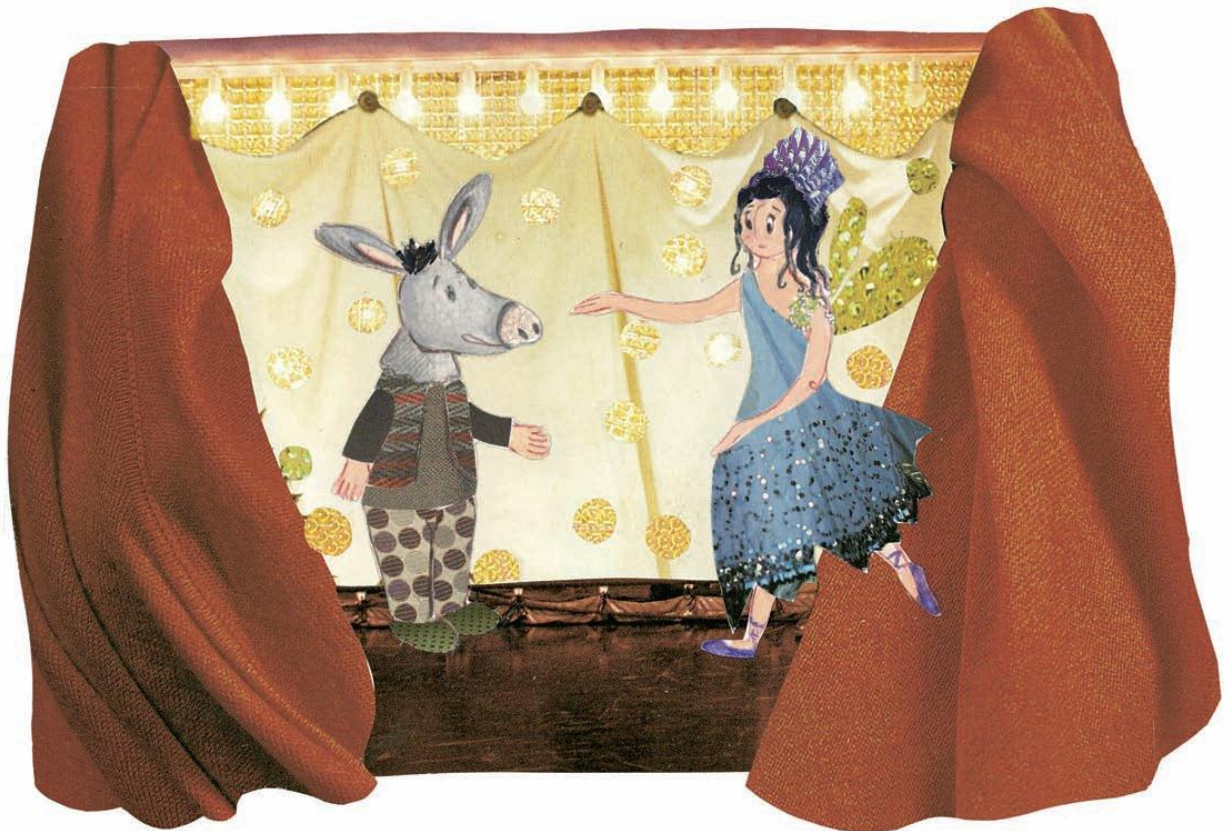
Η παράσταση αρχίζει...

Σ' αυτή την ενότητα:

- Θα μάθουμε:
 - ▶ Να ξεχωρίζουμε ένα θεατρικό κείμενο από άλλα είδη κειμένων.
 - ▶ Να δίνουμε και να ακολουθούμε σωστά οδηγίες κατασκευής.
 - ▶ Να φτιάχνουμε την αφίσα, το πρόγραμμα και τις προσκλήσεις μιας θεατρικής παράστασης.
- Θα μάθουμε επίσης:
 - ▶ Να σχηματίζουμε και να χρησιμοποιούμε τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο.

- ▶ Να χρησιμοποιούμε τα χρονικά επιρρήματα.
- ▶ Να μετατρέπουμε τον ευθύ σε πλάγιο λόγο και το αντίστροφο.
- ▶ Λέξεις που έχουν σχέση με το θέατρο.
- ▶ Πώς θα κάνουμε ένα παραμύθι θεατρικό έργο.

...και όλα αυτά παίζοντας θέατρο!:

Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο

Η οικογένεια του κυρίου Όμηρου ζει σ' ένα ψηλό παλιό κτίριο. Σ' όλο τον κόσμο δεν υπάρχει οικογένεια ποντικών που να ζει σ' ένα τόσο μεγάλο σπίτι! Δεν είναι ένα συνηθισμένο σπίτι, αφού δεν έχει κουζίνα, κρεβατοκάμαρες, σαρόνι και τραπέζα αλλά μόνο πολλά καθίσματα και μια τεράστια σκηνή όπου όλα τα απίθανα του κόσμου μπορούν να συμβούν. Το λένε θέατρο.

Ο κύριος Όμηρος έμενε εδώ από πάντα. Θυμάται την πρώτη πρεμιέρα, την πιο λαμπερή απ' όλες.

Ήταν μικρούλης τότε κι έμενε με τους γονείς του στην υγρή αποθήκη. Ονειρευόταν όμως ότι μια μέρα θ' ανέβει ψηλά, θα φτιάξει το δικό του ποντικόσπιτο δίπλα στη σκηνή του θεάτρου. Και τα κατάφερε. Σε

μια όμορφη τρύπα μεγαλώνει μαζί με τη γυναίκα του τη Λαβίνια, τον αγαπημένο του και μονάκριβο γιο, το Ρωμαίο.

Ο μικρούλης Ρωμαίος δεν έχει δει ακόμα καμιά παράσταση, γιατί οι γονείς του φοβούνται και δεν τον αφήνουν ν'απομακρυνθεί από τη φωλίτσα τους. Όμως ο Ρωμαίος ξέρει χιλιάδες πράγματα για το θέατρο, γιατί ο μπαμπάς του δεν κάνει τίποτα άλλο απ' το να μιλάει γι' αυτό. Όταν ο κύριος Όμηρος διηγείται θεατροϊστορίες, ξεχνάει να φάει και να κοιμηθεί, να πλυθεί, να ντυθεί, να κάνει όλα όσα κάνει δηλαδή ένας συνηθισμένος ποντικομπαμπάς. Ο Ρωμαίος βέβαια δεν ξέρει πώς είναι οι άλλοι, συνηθισμένοι ποντικομπαμπάδες, αφού δε γνώρισε κανέναν άλλον εκτός απ' το δικό του.

Η Λαβίνια, η μαμά του Ρωμαίου, είναι μια όμορφη και χαριτωμένη ποντικίνα, που μοναδικό της όνειρο είναι μια μέρα να παίξει στη σκηνή του θεάτρου, να γίνει δηλαδή θεατρίνα. Ξέρει όλα τα έργα απέξω κι ανακατωτά και κάθε φορά που ο μικρός Ρωμαίος είναι κακόκεφος του προτείνει:

- Πες μου, τι θες να σου παίξω; Κωμωδία ή δράμα; Δηλαδή αστείο ή λυπητερό;

Είναι οι καλύτερες στιγμές αυτές για το Ρωμαίο: όταν έξω βρέχει, όταν ο μπαμπάς του έχει θυμηθεί να του φέρει ένα νόστιμο τυράκι κι όταν η μαμά του παίζει θέατρο.

Ο Ρωμαίος δεν έχει πάει σχολείο αλλά ξέρει ένα σωρό πράγματα. Δίπλα στο σπίτι τους υπάρχει ένα ράφι με βιβλία. Ο Ρωμαίος έχει ήδη δει σε φωτογραφίες τα ζώα του

δάσους, τα ζώα του αγροκτήματος, τα ζώα του Βόρειου Πόλου. Έχει δει πολλά βιβλία για το θέατρο. Ξέρει δηλαδή ότι το θέατρο είναι ένας μεγάλος καθρέφτης της ζωής. Όλα όσα συμβαίνουν στη ζωή μπορείς να τα δεις στο θέατρο. Κι όχι μόνο αυτά: μπορείς να δεις κι άλλα, πολλά. Όσα μπορείς να ονειρευτείς, να φανταστείς.

Μαρία Παπαγιάννη, Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003 (διασκευή)

1. Γνωρίστε από κοντά την Ποντικοοικογένεια που αγαπάει το θέατρο τόσο πολύ, απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς είναι το σπίτι του κυρίου Όμηρου; Μοιάζει με το δικό σας;
- Σε ποια σημεία του κειμένου φαίνεται ότι ο κύριος Όμηρος, η Λαβίνια και ο Ρωμαίος λατρεύουν το θέατρο;
- Ποιο ήταν το όνειρο του κυρίου Όμηρου και ποιο της Λαβίνιας; Ποιος από τους δύο πραγματοποίησε το όνειρό του; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
- Ποιες είναι οι καλύτερες στιγμές για το Ρωμαίο;

2. Βρείτε έναν άλλον τίτλο για το κείμενο και γράψτε τον εδώ.

.....
.....

3. Ο Αλκίς, μαθητής της Δ΄ τάξης, σκέφτεται να γράψει στη φίλη του την Ισμήνη, που ονειρεύεται να γίνει ηθοποιός, για το μικρό Ρωμαίο που αγαπάει το θέατρο όσο κι εκείνη.

Βοηθήστε τον να γράψει με λίγα λόγια την ιστορία του Ρωμαίου.

► **Αριθμήστε κάθε παράγραφο του κειμένου και γράψτε έναν τίτλο για την κάθε μια στο πλάι της.**

► **Υπογραμμίστε τις λέξεις ή τις φράσεις «κλειδιά» κάθε παραγράφου.**

► **Χρησιμοποιήστε τους τίτλους των παραγράφων και τις λέξεις «κλειδιά» και γράψτε στο τετράδιό σας την περίληψη της ιστορίας σε λίγες γραμμές.**

Παρακείμενος

Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
έχω δέσει	έχω δεθεί
έχεις δέσει	έχεις δεθεί
έχει δέσει	έχει δεθεί
έχουμε δέσει	έχουμε δεθεί
έχετε δέσει	έχετε δεθεί
έχουν δέσει	έχουν δεθεί

Συμπληρώστε τα κενά με τα ρήματα που είναι στην παρένθεση στον παρακείμενο για να δείτε πόσο αγαπάει η οικογένεια του Ρωμαίου το θέατρο:

Οι γονείς του Ρωμαίου _____
_____ (επισκέπτομαι) πολλά
θέατρα και _____
_____ (παρακολουθώ) αρκετές
παραστάσεις. Ο κύριος Όμηρος
_____ (συναντώ)
πολλούς σημαντικούς ανθρώπους
του θεάτρου και _____
(συζητήσει) μαζί τους.
Σήμερα, το θέατρο όπου μένουν έχει
πρεμιέρα με την παράσταση «Υπη-
ρέτης δύο αφεντάδων». Η Λαβίνια
_____ (ετοιμάζομαι) από
νωρίς και _____ (ντύνομαι)
επίσημα. Ο Ρωμαίος που δεν
_____ (βλέπω) ακόμα κα-
μία θεατρική παράσταση τους πα-
ρακάλεσε να τον πάρουν μαζί τους.

5. Στη δεύτερη παράγραφο
του κειμένου ανακαλύψτε τρία

επίθετα από το σχήμα των γραμμάτων τους.

0ο0ο0ο 0οο0οο0οο 0°0°00°

.....

6. Ο Άλκης έχει την επόμενη εβδομάδα τα γενέθλιά του. Η Ισμήνη αποφάσισε, αντί για δώρο, να τον καλέσει να πάνε μαζί στο θέατρο. Έψαξε με τη μητέρα της στην εφημερίδα και βρήκε μια καλή κριτική για το έργο «Υπηρέτης δύο αφεντάδων» του Μολιέρου. Έλειπαν όμως κάποιες πληροφορίες σχετικά με το πού βρίσκεται το θέατρο όπου παίζεται το έργο και με το τηλέφωνο επικοινωνίας.

Αναζητήστε και εσείς μαζί με την Ισμήνη στη στήλη «παιδικά θέατρα» τις πληροφορίες που λείπουν.

Νέες Εποχές

Ιδέες και Τέχνες, Γράμματα,
Πολιτισμός, Επιστήμες

ΘΕΑΤΡΟ

Κριτική

Τολμηρό εγχείρημα

Κ. Γκολντόνι:

«Υπηρέτης δύο αφεντάδων»

Θέατρο «Κάτια Δανδουλάκη»

Παιδικά θέατρα

ΑΕΡΟΠΛΟΙΟ (Κεφαλληνίας και
Κυκλάδων) ☎ 2108679.535

«Στεφάνι ελιάς στο νικητή» του Νί-
κου Καμτσή, Στάθης Σύρος–Πανα-
γιώτης Μαρίνος–Θάλεια Παπαδάκη

ΑΘΗΝΑΪΣ (Καστοριάς 24 – 26)

☎ 21034800.000

«Αυτός ο μεγάλος μικρός Σίτος Σιταράκης» του Δημήτρη Αδάμη από την ομάδα Μαγικές Σβούρες «**Η συνωμοσία των λουκουμάδων**» από την ομάδα Σπείρα Σπείρα.

ΑΘΗΝΩΝ (Βουκουρεστίου 10)

☎ 2103312.343

«Ή του ύψους ή του μήκους» του Γιάννη Προεστάκη.

ΑΛΚΥΟΝΙΣ (Ιουλιανού 42 – 46)

☎ 2108815.402

«Όλιβερ Τουίστ» Του Καρόλου Ντίκενς, Γιώργος Λιβανός – Φώτης Σιρβιγιάν

ΑΝΟΙΧΤΟ (Κάλβου και Γκύζη)

☎ 2106445.749

«Το αηδόνι του αυτοκράτορα» του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

ΑΡΓΩ (Ελευσινίων 15, Μεταξουργείο) **☎ 2105201.684**

«Το κόκκινο σκουφί» της Μαριάννας Κάμπαρη, Φωτεινή Μπάγου–

**Λάμπρος Παπαγεωργίου–Μαρία
Κάτσενου**

**ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ (Πλαταιών και
Προφήτου Δανιήλ) ☎ 2103467.735**

**«Τζιμ το τζιτζίκι» του Ευγένιου
Τριβιζά. Από τη θεατρική σκηνή
Μίμηση Πράξης.**

ΓΚΛΟΡΙΑ (Ιπποκράτους 7)

☎ 2103609.400

**«Το λυχνάρι του Αλαντίν» Τάσος
Κωστής – Μάγδα Τσαγκάνη**

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ

(Κρέμμου 123 και Φιλαρέτου)

☎ 2109587.715

«Ματίλντα» Από το θέατρο Νέων

ΔΙΑΝΑ (Ιπποκράτους 7)

☎ 21036.956

**«Τουραντάτ - Ένα παραμύθι από
μακριά» από τον οργανισμό**

Δελφινάκια

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΕΚΙ

(Πανεπιστημίου 48) ☎ 2103301.881

«Η χώρα των πουλιών» (από τους
Όρνιθες του Αριστοφάνη σε δια-
σκευή του Γιάννη Καλατζόπουλου
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ (λεωφ.
Βουλιαγμένης 356) ☎ 2109656.981

«Ο Καραγκιόζης γιατρός» Από το
θίασο Δημητρίου

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ (Σαρρή 11)

☎ 2103319.478

«Τα φτερά του δράκου» της Α.
Εστέρν από το ομαδικό θέατρο
κούκλας Πράσινα Άλογα

ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ (Ναυπλίου 12 και
Λένορμαν) ☎ 2105138.067

«Το μυστήριο της Ανατολής» από
το θέατρο μαριονέτας Baruti

ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ (Φρυνίκου 10)

☎ 2103231.591

«Πίτερ Παν» του Τζέιμς Μπάρρι Από
το θέατρο του Ήλιου

ΘΗΣΕΙΟΝ (Τουρναβίτου 7, Ψυρρή)

☎ 2103255.444

**«Άχ Τερηδόνα» από το θέατρο
μαριονέτας Βασίλη Βασιλάκη
ΘΥΜΕΛΗ (Μοσχονησίων 32)**

☎ 2108657.677

**«Ο βασιλιάς βάτραχος» των
αδερφών Γκριμ, Έλλη Λορέντη–
Δέσποινα Βραχνέλη**

**ΙΛΙΣΙΑ – ΝΤΕΝΙΣΗ (Παπαδιαμαντο-
πούλου 4) ☎ 2107250.657**

**«Η γοργόνα και το θαλασσάκι» από
τη παιδική σκηνή Κιβωτός του
Γιώργου Φραντζακάκη**

**ΚΑΤΙΑ ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗ (Αγ. Μελετίου
και Πατησίων) ☎ 2108640.414**

**«Υπηρέτης δύο αφεντάδων» του Κ.
Γκολντόνι:**

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ (πλατεία
παλ. Σταθμού Ν. Φαλήρου)**

☎ 2104816.200

**«Σιρανό ντε Μπερζεράκ» του
Έντμοντ Ροσάν, Γιάννης Τσικής–
Ρούλα Σταμάτη**

ΚΙΒΩΤΟΣ (Πειραιώς 115)

☎ 2103417.000

**«Ηρακλής, ο ιδρυτής των Ολυμπιακών Αγώνων» της Κάρμεν Ρουγγέρη
ΛΑΜΠΕΤΗ (λεωφ. Αλεξάνδρας 106)**

☎ 2106463.685

**«Τα γουρουνάκια κουμπάρδες»
του Ευγένιου Τριβιζά, Μικάελα
Κοκκινογέννη–Άρης Πρωτόπαππας
–Έλενα Καμπλάρη**

ΜΙΚΡΗ ΠΟΡΤΑ (Μεσογείων 59)

☎ 2107711.333

**«Ο Ελαφοβασιλιάς» της Ξένιας
Καλογεροπούλου, Κώστας
Βασαρδάνης–Μαρία Κορδώνη**

ΜΙΝΩΑ (Πατησίων 91)

☎ 2108210.048

**«Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας» του
Γουίλιαμ Σαίξπηρ, Σπύρος
Μπιμπίλας–Ω. Καραγιαννίδου–
Βαγγέλης Θεοφάνης**

Ένας Αρλεκίνος από χαρτί

Η παράσταση «Υπηρέτης δύο αφεντάδων» άρεσε πολύ στα δύο παιδιά. Η Ισμήνη ενθουσιάστηκε από τη στολή του Αρλεκίνου, ο οποίος πρωταγωνιστούσε σε αυτήν την παράσταση. Μετά από λίγες μέρες έπεσε στα χέρια της ένα παιδικό περιοδικό όπου είδε την παρακάτω σελίδα...

Υλικά:

- Χρωματιστά χαρτόνια
- Κόλλα
- Κομφετί
- Πούλιες
- Ψαλίδι

Εκτέλεση:

Κόβουμε επτά γεωμετρικά σχήματα από τα χρωματιστά χαρτόνια: έναν κύκλο, δύο τρίγωνα

ισόπλευρα (το ένα μικρό και το άλλο μεγαλύτερο) και τέσσερα τρίγωνα ισοσκελή (δύο μικρά και δύο μεγαλύτερα). Για να φτιάξουμε ένα ισόπλευρο τρίγωνο, φροντίζουμε όλες οι γωνίες του να είναι ίσες, δηλαδή κάθε γωνία του να είναι 60° . Ενώ για να φτιάξουμε ένα ισοσκελές, πρέπει μόνο οι δυο γωνίες του να είναι ίσες.

Αρχικά κολλάμε τον κύκλο-κεφάλι πάνω στο χαρτόνι, μετά το μικρό ισόπλευρο τρίγωνο για το καπέλο. Κατόπιν κολλάμε το μεγάλο ισόπλευρο τρίγωνο για το σώμα, τα δύο μικρά ισοσκελή τρίγωνα για τα χέρια και τα δύο μεγάλα ισοσκελή τρίγωνα για τα πόδια. Μετά κολλάμε τις πούλιες για τα μάτια του Αρλεκίνου και για τα κουμπιά της στολής του.

Τέλος, επειδή ο Αρλεκίνος παίζει με κάποια μπαλάκια σχεδιάζουμε πάνω από το κεφάλι του κύκλους και τους γεμίζουμε με κομφετί.

Ο Αρλεκίνος σας είναι έτοιμος. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν κάρτα ή μεγάλη αφίσα για την τάξη σας.

**Κωνσταντίνα Νικολούλια,
Περιοδικό: «Παράθυρο στην
εκπαίδευση του παιδιού», τεύχος
13ο, εκδ. ΩΡΙΩΝ, 2002 (διασκευή)**

1. Στο μάθημα της Αισθητικής Αγωγής αποφασίσατε να κατασκευάσετε μια αφίσα με τον Αρλεκίνο για να στολίσετε την τάξη σας. Σιγουρευτείτε ότι έχετε καταλάβει τις οδηγίες κατασκευής του, απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις.

- Ποια είναι τα υλικά που χρειαζόμαστε για να κατασκευάσουμε τον Αρλεκίνο;
- Πόσα και ποια γεωμετρικά σχήματα από χαρτόνι πρέπει να κόψουμε;
- Τι σχήμα έχει το σώμα του Αρλεκίνου;
- Από τι γεωμετρικά σχήματα σχηματίζονται τα πόδια του Αρλεκίνου;
- Με ποιον τρόπο ολοκληρώνεται η κατασκευή;

2. Υπογραμμίστε τα ρήματα με τα οποία δίνονται οι οδηγίες

κατασκευής του Αρλεκίνου. Σε ποια έγκλιση, σε ποιο πρόσωπο και σε ποιο αριθμό βρίσκονται;

► Ξαναδιαβάστε τις οδηγίες κατασκευής του Αρλεκίνου μετατρέποντας τα ρήματα που δίνουν οδηγίες *κόβουμε, φροντίζουμε, κολλάμε, σχεδιάζουμε και γεμίζουμε* στην προστακτική του αορίστου, π.χ. **Κόψτε** επτά γεωμετρικά σχήματα...

► Γράψτε τώρα τις οδηγίες μετατρέποντας τα παραπάνω ρήματα στην υποτακτική του αορίστου. Δώστε προσοχή στη σειρά με την οποία πρέπει να γίνουν οι εργασίες.

1. Πρέπει να κόψετε

.....
.....
.....

2.
.....
.....
.....

3.
.....
.....
.....

4.
.....
.....
.....

5.
.....
.....
.....

6.
.....
.....
.....

► Με πόσους και ποιους διαφορετικούς τρόπους λοιπόν μπορούμε να δώσουμε οδηγίες; Διαλέξτε μία από τις έξι οδηγίες κατασκευής του Αρλεκίνου και γράψτε την με όσους τρόπους μάθατε.

.....
.....
.....
.....
.....

► Συζητήστε στην τάξη σε ποια περίπτωση θα ταίριαζε να χρησιμοποιήσετε καθέναν απ' αυτούς τους τρόπους.

3. Στην κατασκευή του Αρλεκίνου διαβάσαμε ότι για να φτιάξουμε ένα ισόπλευρο τρίγωνο, φροντίζουμε όλες οι γωνίες του να είναι ίσες.

Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις με τις λέξεις που ανήκουν στην οικογένεια της λέξης γωνία.

(γωνιά, τετράγωνο, γωνίτσα, γωνιακός, γωνία)

 Ο πρωταγωνιστής του έργου χτύπησε κατά λάθος στη ενός τραπέζιού που βρισκόταν στο κέντρο της σκηνής.

 Όλοι οι ηθοποιοί κάτι είχαν να πουν για τα παράξενα κοστούμια της παράστασης, εκτός από την πρωταγωνίστρια. Κάθισε στη της και δεν ανακατεύτηκε.

 Ο Ρωμαίος, όταν άρχισε η παράσταση, κρύφτηκε σε μια της σκηνής.

🌸 Ο κύριος Όμηρος ψωνίζει από το μαγαζί απέναντι από το θέατρο.

🌸 Ο Ρωμαίος δεν πρόσεξε τις οδηγίες κατασκευής και έφτιαξε το καπέλο του Αρλεκίνου

4. Συμπληρώστε στις παρακάτω προτάσεις τις λέξεις από το κείμενο που μας δείχνουν με ποια σειρά ακολουθούμε τα βήματα για να κατασκευάσουμε τον Αρλεκίνο.

🌸 πρέπει να κολλήσουμε τον κύκλο-κεφάλι.

🌸 κολλάμε το μεγάλο τρίγωνο για το σώμα.

🌸 κολλάμε τις πούλιες για τα μάτια του Αρλεκίνου και για τα κουμπιά της στολής του.

..... σχεδιάζουμε
πάνω από το κεφάλι του κύκλους
και τους γεμίζουμε με κομφετί.

Τι φανερώνουν οι λέξεις που
συμπληρώσατε;

Οι άκλιτες λέξεις που
προσδιορίζουν κυρίως τα ρήματα
και φανερώνουν τόπο, χρόνο,
τρόπο, ποσό, κ.ά. λέγονται
επιρρήματα.

Τα επιρρήματα που μας φανερώ-
νουν χρόνο λέγονται χρονικά και
απαντούν στην ερώτηση: πότε;

Πότε;

τήρα, πριν, χτες, αύριο,
πέρσι, φέτος, κάποτε,
αρχικά, μετά, κατόπιν,
ύστερα, τέλος, ποτέ,
κάπου κάπου, κ.ά.

**Η Ηλέκτρα παρακολουθούσε το
θεατρικό έργο του Τζιάνι Ροντάρι
«Μια ιστορία με ιστορίες»,
διασκευασμένο από την Ξένια
Καλογεροπούλου.**

**Διαβάστε ένα απόσπασμα από όσα
έγραψε στο ημερολόγιό της και
υπογραμμίστε τα επιρρήματα που
φανερώνουν χρόνο.**

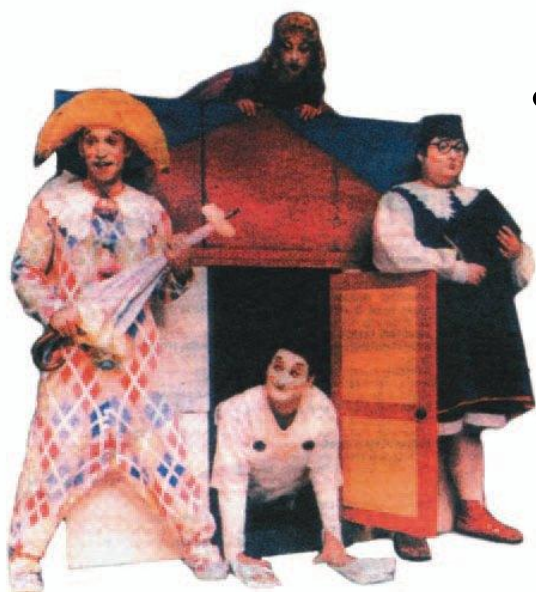
**Χτες το απόγευμα πήγαμε στο
θέατρο «Μικρή Πόρτα» για να
παρακολουθήσουμε το έργο «Μια
ιστορία με ιστορίες».**

**Ευτυχώς φτάσαμε στο θέατρο,
πριν αρχίσει η παράσταση. Ποτέ
δεν είχαμε φτάσει στην ώρα μας. Γι'
αυτό κι όταν καθίσαμε στις θέσεις
μας, ήμουν πολύ ευχαριστημένη.
Κάπου κάπου έριχνα κλεφτές
ματιές στους θεατές μήπως
ανακαλύψω κάποια φίλη μου.**

Ξαφνικά η αίθουσα σκοτεινίασε και αμέσως μετά φωτίστηκε μόνο η σκηνή, η οποία περιστρεφόταν! Πάνω της βρισκόταν πέντε μεγάλα, πολύ μεγάλα, λευκά αυγά.

Ύστερα από λίγο άρχισαν να σκάνε ένα ένα. Αρχικά εμφανίστηκε ο λαίμαργος Πουλτσινέλα! Μετά ο «στρογγυλός» Μπαλαντσόνε. Κατόπιν η χαριτωμένη Κολομπίνα. Και τέλος ο αστείος Αρλεκίνος.

Το πέμπτο αυγό όμως δεν θα σκάσει ποτέ. Γιατί άραγε; Μα επειδή έκρυβε τον «Άνθρωπο που δεν Υπάρχει»...

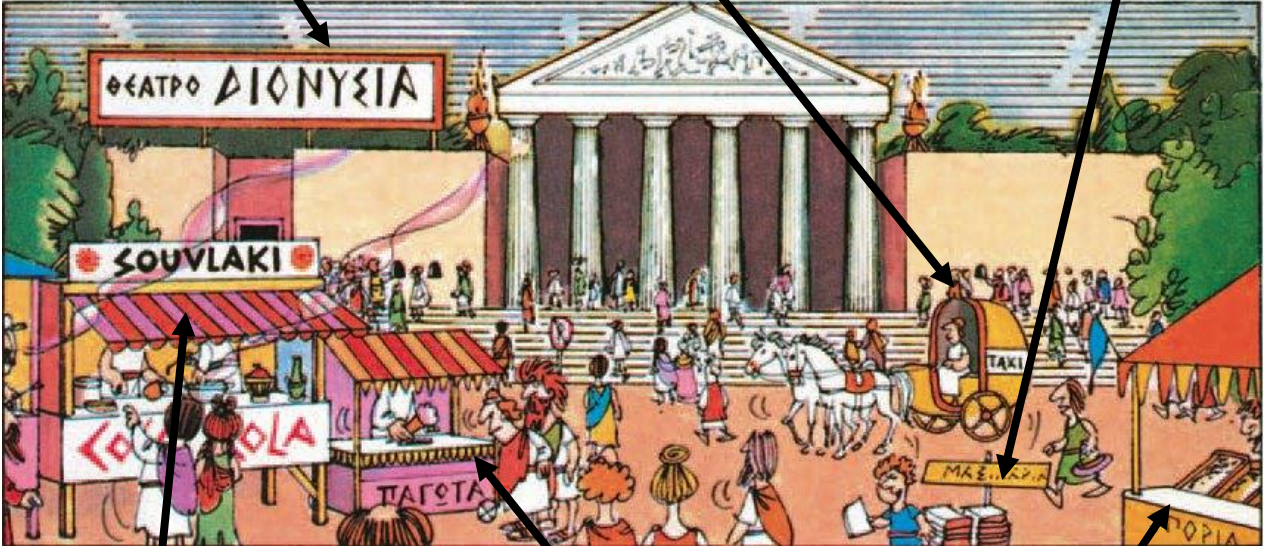
***εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ,
03/02/1999***

Όρνιθες

**ΘΕΑΤΡΟ
ΔΙΟΝΥΣΙΑ**

ΤΑΞΙ

ΜΑΞΙΛΑΡΙΑ

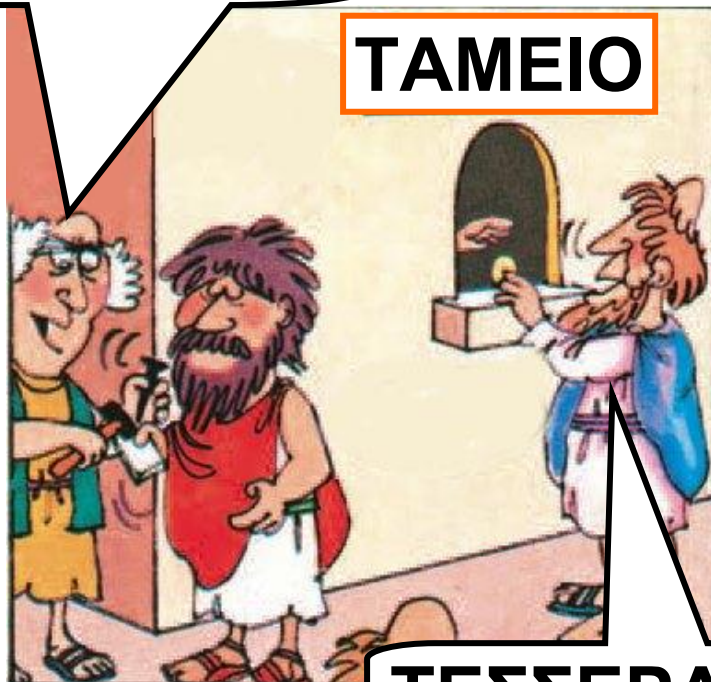
ΣΟΥΒΛΑΚΙ

ΠΑΓΩΤΑ

ΣΠΟΡΙΑ

ΤΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΑΣ!...

ΤΑΜΕΙΟ

ΤΕΣΣΕΡΑ!

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ;

**ΤΟ ΠΛΗΡΩΝΕΙΣ
ΕΝΑ ΚΑΤΟΣΤΑΡΙΚΟ
ΚΙ ΕΙΝΑΙ ΓΕΜΑΤΟ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ!...**

***(ε)κατοστάρικο: κέρμα ή
χαρτονόμισμα αξίας 100 δραχμών.
Η δραχμή ήταν το νόμισμα του
ελληνικού κράτους ως το 2001**

**ΜΑ
ΚΟΒΕΤΕ
ΔΙΠΛΑ
ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ;**

**ΤΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ
ΣΑΣ ΣΤΟ
ΤΑΜΕΙΟ!**

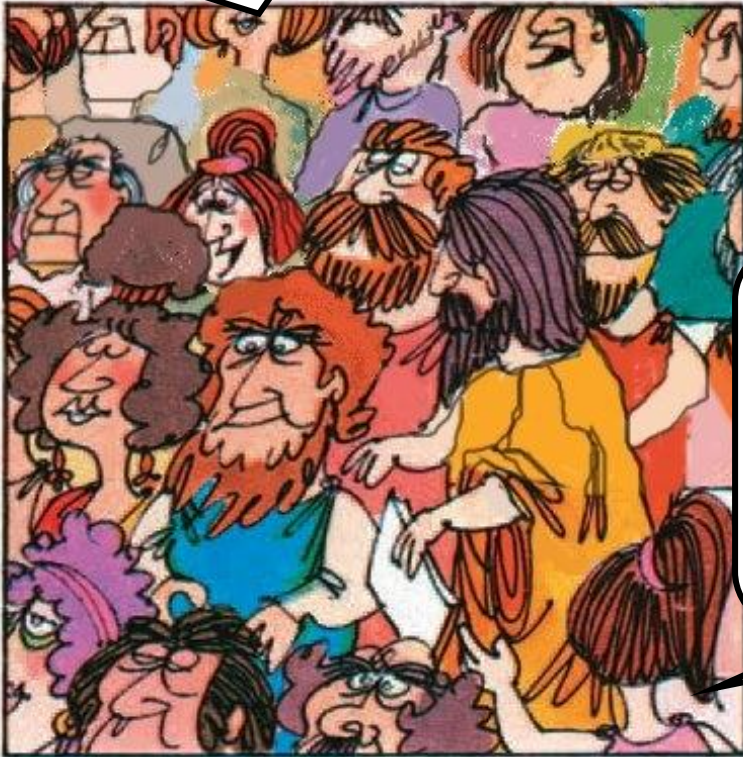
**ΑΥΤΟ ΜΑ ΤΟ
ΔΙΟΝΥΣΟ
ΕΙΝΑΙ
ΑΙΣΧΟΣ!!**

**ΠΕΡΑΣΤΕ ΔΥΟ
ΘΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΧΟΝΤΡΗ ΚΥΡΙΑ!...**

**ΝΑ ΜΟΥ ΒΑΛΕΤΕ
ΣΚΑΜΝΑΚΙ!**

**ΚΑΤΣΕ ΣΤΙΣ
ΣΚΑΛΕΣ!**

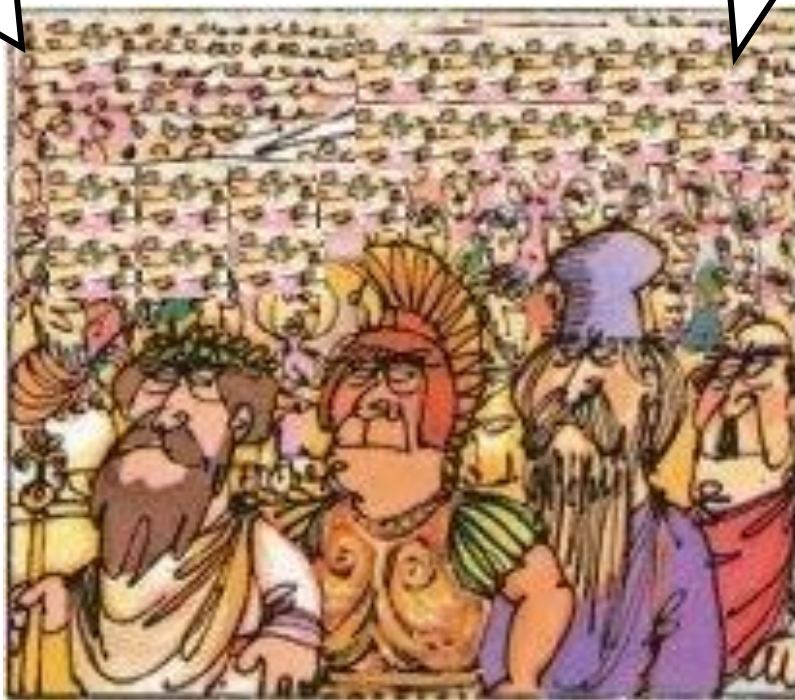
**ΤΟ ΦΙΛΟΔΩ-
ΡΗΜΑ ΕΙΝΑΙ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙ-
ΚΟ ΚΥΡΙΕ...!**

**ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΙ! ΕΠΡΕΠΕ
ΝΑ ΄ΧΑΝ ΑΡΧΙΣΕΙ ΕΔΩ ΚΑΙ
ΔΕΚΑ ΛΕΠΤΑ!**

**ΗΡΘΑΝ
ΚΙ ΟΙ ΕΠΙΣΗΜΟΙ!...**

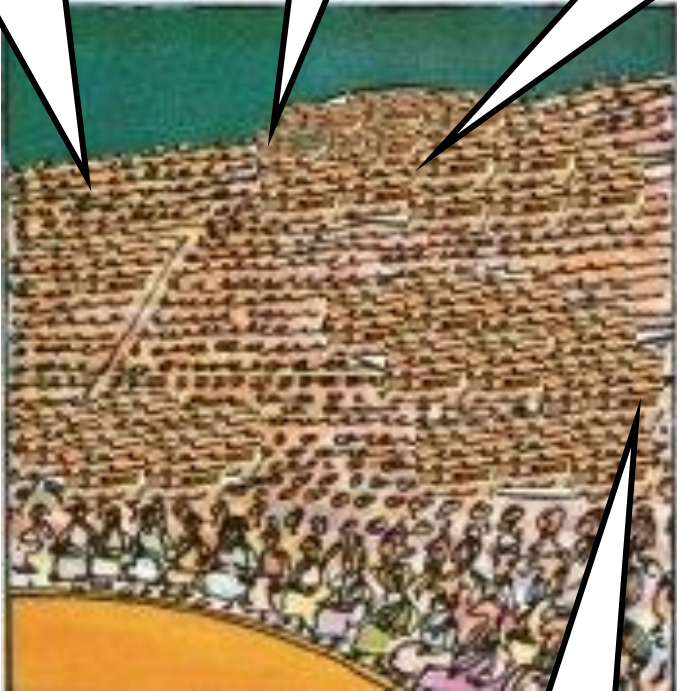
EXCUSE ME!

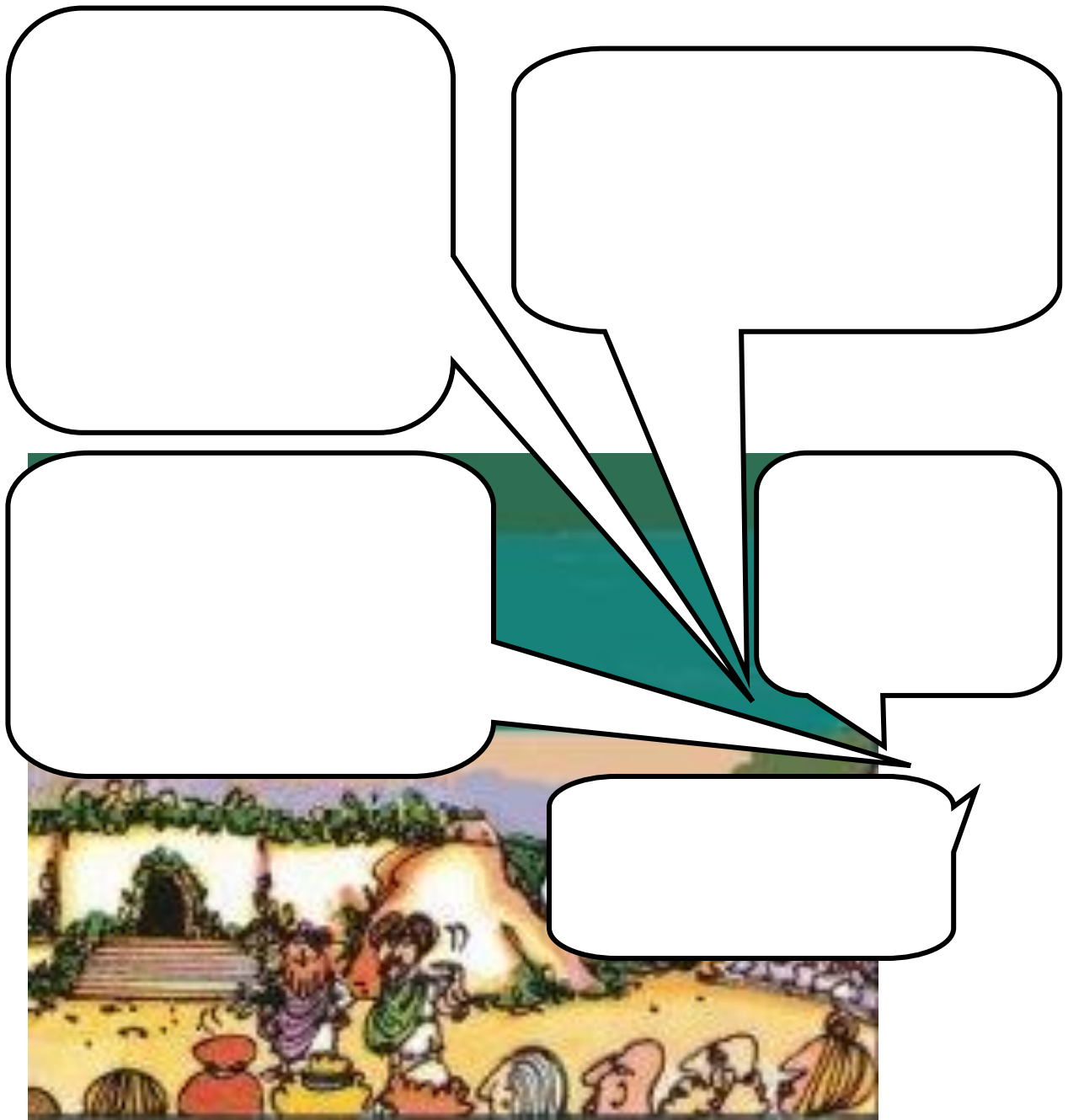
Σοσο!...

ΑΡΧΙΖΕΙ!...

ΣΣΣΣΤ!...

Σοσο!...

Οι κωμωδίες του Αριστοφάνη σε κόμικ, Όρνιθες, διασκευή – κείμενα: Τ. Αποστολίδη, σκίτσα Γ. Ακοκαλίδη, εκδ. γράμματα, Αθήνα, 1999

1. Ο Ρωμαίος τώρα πια δεν ξεφυλλίζει μόνο τα βιβλία για το θέατρο. Έχει μάθει να διαβάζει! Μια μέρα βρήκε ένα κόμικ. Το διάβασε αλλά είχε μερικές απορίες. Βοηθήστε τον να τις λύσει.

- Από πού πήρε το όνομά του το θέατρο Διονύσια;**
- Τι ήταν υποχρεωτικό να κάνει κάποιος που ήθελε να δει τη θεατρική παράσταση;**
- Τι μπορούσε να αγοράσει κάποιος στην είσοδο του θεάτρου;**
- Γιατί διαμαρτύρονταν οι θεατές;**
- Ποιοι νομίζετε ότι ήταν οι επίσημοι;**
- Ο Ρωμαίος βρήκε στο κόμικ κάποια πράγματα περίεργα που τον έκαναν να γελάσει. Ποια νομίζετε ότι είναι αυτά;**

2. Η παράσταση αρχίζει αλλά οι θεατές συνεχίζουν να μιλούν και να παραπονιούνται.

Μαντέψτε τι λένε και συμπληρώστε στην τελευταία εικόνα τα κενά συννεφάκια.

3. Η Καλλιόπη και η μεγαλύτερη αδερφή της η Παυλίνα πήγαν για πρώτη φορά μόνες τους στο θέατρο. Φτάνοντας, όμως, εκεί τις περίμενε μια δυσάρεστη έκπληξη! Όταν επέστρεψαν στο σπίτι τους, η Καλλιόπη το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να διηγηθεί στον πατέρα της το περιστατικό:

- Τα εισιτήριά σας, παρακαλώ! μάς είπε ο κύριος που έλεγχε τα εισιτήρια στην είσοδο του θεάτρου.

- Ορίστε, του είπα και του έδωσα το δικό μου.

- Δεν μπορώ να βρω πουθενά το δικό μου, είπε τότε η Παυλίνα, ψάχνοντας απελπισμένα μέσα στην τσάντα της. Μάλλον το ξέχασα στο σπίτι.
- Τώρα, τι μπορούμε να κάνουμε; ρώτησα τον κύριο.
- Λυπάμαι αλλά δε γίνεται να περάσει κάποιος χωρίς εισιτήριο, μας απάντησε αυτός.
- Μην ανησυχείς, είπε η Παυλίνα, ευτυχώς τα χρήματα που έχω μαζί μου φτάνουν για να αγοράσουμε ένα ακόμα εισιτήριο.

► Η Καλλιόπη διηγήθηκε το ίδιο περιστατικό και στη μητέρα της αλλά με διαφορετικό τρόπο.

«Στην είσοδο του θεάτρου, ο κύριος που έλεγχε τα εισιτήρια μάς ζήτησε τα εισιτήριά μας. Εγώ του έδωσα το δικό μου αλλά η Παυλίνα δεν έβρι-

σκε το δικό της, γιατί μάλλον το είχε ξεχάσει στο σπίτι. Τότε εγώ ρώτησα τον κύριο τι θα μπορούσαμε να κάνουμε. Αυτός μας είπε πως λυπόταν αλλά δεν μπορούσε να περάσει κανείς χωρίς εισιτήριο. Η Παυλίνα τότε μου είπε να μην ανησυχώ γιατί τα χρήματα που είχε μαζί της έφταναν να αγοράσει ένα ακόμα εισιτήριο».

- ▶ Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν οι διηγήσεις της Καλλιόπης;
- ▶ Στη διήγηση της Καλλιόπης στη μητέρα της χρωματίστε με μπλε τα λόγια του κυρίου, με κόκκινο τα λόγια της Παυλίνας και με πορτοκαλί τα λόγια της Καλλιόπης.
- ▶ Βρείτε στη διήγηση της Καλλιόπης στον πατέρα της τα κομμάτια του κειμένου που έχετε χρωματίσει

στη διήγηση της Καλλιόπης στη μητέρα της. Τι παρατηρείτε;

Στον ευθύ λόγο ακούμε ή διαβάζουμε τα λόγια κάποιου, όπως ακριβώς τα είπε.

Στον πλάγιο λόγο ακούμε ή διαβάζουμε τα λόγια κάποιου, όχι ακριβώς όπως τα είπε αλλά όπως μας τα μεταφέρει ένα άλλο πρόσωπο.

► Ποια από τις διηγήσεις της Καλλιόπης ήταν σε ευθύ και ποια σε πλάγιο λόγο;

4. **Δυο φίλες, η Μαρία και η Ελένη, συζητούν τότε μπορούν να πάνε στο θέατρο.**

- Πάμε στο θέατρο το Σάββατο το απόγευμα ρώτησε η Μαρία.
- Όχι, δεν μπορούμε να πάμε, γιατί έχω πολύ διάβασμα, απάντησε η Ελένη.
- Την Κυριακή θα μπορέσεις;
- Δεν μπορώ να σου απαντήσω τώρα αλλά θα σου τηλεφωνήσω το απόγευμα.

Γράψτε το διάλογο των παιδιών με διαφορετικό τρόπο ξεκινώντας έτσι:

Η Μαρία ρώτησε την

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Βρείτε στην εικονογραφημένη ιστορία που διαβάσατε λέξεις που έχουν σχέση με το θέατρο και γράψτε τες εδώ. Μπορείτε να συμβουλευτείτε το λεξικό σας, αν δυσκολεύεστε να καταλάβετε τη σημασία κάποιας λέξης.

.....

.....

.....

.....

6. Ένας θεατής διαμαρτυρήθηκε για το πρόγραμμα. Βρείτε τα λόγια του μέσα στο κόμικ, γράψτε τα με μικρά γράμματα βάζοντας τόνους, όπου χρειάζεται.

.....

.....

.....

Πρώτη φορά στο θέατρο

Η Ελευθερία, ένα δεκάχρονο κορίτσι, ζει με τους γονείς της και τα δίδυμα αδέρφια της στο Μαρούσι. Το τελευταίο καλοκαίρι πριν από τον πόλεμο του 1940, ο κύριος Μαρσέλ με τον ανιψιό του τον Μπενουά ήρθαν να μείνουν στο πάνω πάτωμα του σπιτιού τους. Τα παιδιά έγιναν αχώριστοι φίλοι. Σ' αυτή την ιστορία, ο κύριος Μαρσέλ, η Ελευθερία και ο Μπενουά πηγαίνουν στο θέατρο.

Δεν έσκαγα για το φουστάνι μου, γιατί δε σκεφτόμουνά τίποτ' άλλο από το θέατρο. Όταν όμως κατέβηκαν ο κύριος Μαρσέλ με τον Μπενουά για να με πάρουν και τους είδα ντυμένους και τους δυο με μπλε σακάκια και παπιγιόν –

μάλιστα, φορούσε κι ο Μπενουά παπιγιόν! –, ένωσα πολύ άσχημα μέσα στο άσπρο μου φουστανάκι με το σημάδι στο στρίφωμα.

Τα δίδυμα βάλανε τα γέλια όταν είδαν τον Μπενουά με παπιγιόν.

- Βρε Μπενουδάκο, σαν τζιτζιφιόγκος μοιάζεις.

- Τι θα πει τζιτζιφιόγκος; με ρώτησε ο Μπενουά.

- Πολύ κομψός, απάντησα κι έριξα μια κακιά ματιά στ' αδέρφια μου.

Πήραμε το τρένο και μετά ένα τραμ για να φτάσουμε στο θέατρο. Στη διαδρομή, ο κύριος Μαρσέλ μας εξηγούσε ότι θα πάμε στο Ηρώδειον και θα δούμε την Αντιγόνη. Όχι, δεν ήταν η Αντιγόνη του Ηρώδη. Ηρώδειον λεγότανε το θέατρο που πηγαίναμε. Την Αντιγόνη την έγραψε ο αρχαίος Σοφοκλής.

Ο κύριος Μαρσέλ έδειξε τις προσκλήσεις στον κύριο που στεκόταν στην είσοδο και, δεν κατάλαβα γιατί, του είπε πως είμαστε Γάλλοι. Όταν αργότερα τον ρώτησα γιατί το είπε, μου απάντησε πως φοβήθηκε μήπως δεν άφηναν εμένα και τον Μπενουά να περάσουμε, επειδή ήμαστε παιδιά. Όταν είχαμε πια καθίσει στις θέσεις μας πρόσεξα πως σ' όλο το θέατρο δεν υπήρχε κανένα άλλο παιδί εκτός από μας.

Είχαμε φτάσει αρκετά νωρίς και το θέατρο ήταν σχεδόν άδειο. Φανταζόμουνα πως θα είχε ψάθινες καρέκλες, όπως η «Τιτάνια» του Μαρουσιού. Μα αυτό είχε μαρμάρινα καθίσματα ως επάνω επάνω. Στην πρώτη σειρά, τα καθίσματα είχανε πλάτη και μοιάζανε με θρόνο. Μια γυναίκα με μπλε ποδιά πήρε τις προσκλήσεις μας και μας

είπε να την ακολουθήσουμε. Αυτή μπροστά κι εμείς ξοπίσω ανεβάναμε τα μαρμάρινα σκαλοπάτια. Είχαμε ανέβει αρκετά και τότε στάθηκε και μας έδειξε τη σειρά που έπρεπε να καθίσουμε. Φοβήθηκα πως δε θ' ακούγαμε τόσο ψηλά που ήμαστε, ο κύριος Μαρσέλ όμως είπε πως τα παλιά χρόνια ξέρανε και φτιάχνανε τα θέατρα έτσι που ν' ακούνε όλοι όπου κι αν κάθονται.

Σιγά σιγά το θέατρο άρχισε να γεμίζει και τότε χαρήκαμε με τον Μπενουά που καθόμασταν ψηλά, γιατί ήταν πολύ διασκεδαστικό να βλέπουμε τον κόσμο που έμπαινε. Πολλοί περνούσαν μπροστά από την πρώτη σειρά και χαιρετούσαν αυτούς που είχαν καθίσει εκεί. Ο κύριος Μαρσέλ μας είπε πως αυτοί είναι οι επίσημοι. Σηκωθήκαμε με τον Μπενουά όρθιοι να δούμε πιο

καλά τους επισήμους. Μοιάζανε σαν όλο τον κόσμο κι απορούσα πώς τους ξεχώριζαν.

Τα φώτα χαμήλωσαν, έσβησαν κι ακούστηκε ένας ήχος που έμοιαζε με καμπάνα αλλά δεν ήταν καμπάνα. Χτύπησε τρεις φορές.

- Αρχίζει, ψιθύρισε ο κύριος Μαρσέλ.

Άλκη Ζέη, Η μοβ ομπρέλα, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1995 (διασκευή)

1. Υπογραμμίστε τη σωστή απάντηση που είναι μία κάθε φορά.

α. Η Ελευθερία ένωσε άσχημα, γιατί...

- 1. άργησε να ετοιμαστεί για το θέατρο.**
- 2. το στρίφωμα του φορέματος της ήταν ξηλωμένο.**
- 3. την κορόιδευαν τα αδέρφια της για το φόρεμα που φορούσε.**
- 4. ο Μπενουά και ο κύριος Μαρσέλ ήταν καλύτερα ντυμένοι από την ίδια.**

β. Για ποιο λόγο η Ελευθερία «έριξε μια κακιά ματιά στ' αδέρφια της»; Γιατί...

- 1. είπαν τον Μπενουά κομψό.**
- 2. δεν ήταν κομψά ντυμένα.**
- 3. ειρωνεύτηκαν τον Μπενουά για το πολύ επίσημο ντύσιμό του.**

4. ειρωνεύτηκαν τον Μπενουά για το πρόχειρο ντύσιμό του.

γ. Τι αντίκρισε η Ελευθερία όταν μπήκε στο θέατρο;

1. Ψάθινα καθίσματα ως επάνω.
2. Μαρμάρινα καθίσματα με πλάτη ως επάνω.
3. Μαρμαρίνους θρόνους ως επάνω.
4. Μαρμάρινα καθίσματα ως επάνω.

δ. Η Ελευθερία...

1. χάρηκε που κάθισαν τόσο ψηλά και έβλεπαν τον κόσμο που έμπαινε.
2. φοβήθηκε ότι δεν θα έβλεπε τους επισήμους.
3. στενοχωρήθηκε που κάθισαν τόσο ψηλά και δεν άκουγαν.
4. χάρηκε που μπόρεσε να χαιρετήσει τους επισήμους.

2. Η Ελευθερία μας διηγείται τι είδαν όταν έφτασαν στο θέατρο.

«**Είχαμε φτάσει** αρκετά νωρίς και βρήκαμε εύκολα τις θέσεις μας. Οι λίγοι θεατές που **είχαν φτάσει** νωρίτερα κάθονταν ήδη στις δικές τους. **Είχαμε φοβηθεί** μήπως αργούσαμε και δεν προλαβαίναμε την παράσταση. Τελικά, η αγωνία μας έγινε χαρά μόλις ξεκίνησε η παράσταση».

Τα χρωματισμένα ρήματα αναφέρονται σε κάτι που άρχισε στο παρελθόν και έχει τελειώσει πριν γίνει κάτι άλλο. Τα ρήματα αυτά λέμε ότι βρίσκονται σε χρόνο

υπερσυντέλικο.

π.χ.: φτάνω **είχα** φτάσει
φοβάμαι **είχα** φοβηθεί

Υπερσυντέλικος

Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
είχα δέσει	είχα δεθεί
είχες δέσει	είχες δεθεί
είχε δέσει	είχε δεθεί
είχαμε δέσει	είχαμε δεθεί
είχατε δέσει	είχατε δεθεί
είχαν δέσει	είχα δεθεί

3. Αν στο παρακάτω κείμενο συμπληρώσετε τα ρήματα που είναι στις παρενθέσεις σε χρόνο υπερσυντέλικο θα διαβάσετε τι έγινε όταν τελείωσε η θεατρική παράσταση.

Ο κόσμος
(σηκώνομαι) όρθιος και χειροκρο-

τούσε με όλη του τη δύναμη. Οι ηθοποιοί (βγαίνω) όλοι στη σκηνή και χαιρετούσαν τους θεατές. (αρχίζω) να κατεβαίνουμε τα σκαλιά, όταν χάσαμε τον κύριο Μαρσέλ. Όταν φτάσαμε στην έξοδο του θεάτρου, περιμέναμε και σε λίγο ήρθε κι αυτός.

- Νομίσαμε ότι (φεύγω) χωρίς εμάς, του είπε ο Μπενουά.

- Κι εγώ σας έχασα, νόμισα ότι (μένω) πίσω για να πάρετε αυτόγραφα από τους ηθοποιούς.

Μέσα στο τρένο, με το οποίο επιστρέψαμε στο σπίτι μας, πήρα το πρόγραμμα που μου (δίνω) ο κύριος Μαρσέλ κι άρχισα να το διαβάζω δυνατά στον Μπενουά.

4. Ο Μπενουά και ο κύριος Μαρσέλ κατάγονται από τη Γαλλία. Στην τάξη σας υπάρχουν μαθητές που κατάγονται από άλλες χώρες; Ζητήστε από αυτούς τους συμμαθητές σας να σας πουν ποιες είναι οι αντίστοιχες λέξεις στη γλώσσα τους.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ			
Ηθοποιός			
Θέατρο			
Παράσταση			
Σκηνοθέτης			
Θεατής			

5. Αντιγράψτε τις τρεις τελευταίες γραμμές του κειμένου για να θυμηθείτε τι ακριβώς έγινε λίγο πριν ξεκινήσει η παράσταση.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ο Κεραμιδοτρέχαλος

Ο Μπόμπιρας, ένα αγοράκι που ζει σε μια μεγαλούπολη, παίζει μόνος του στο δωμάτιό του με ένα φανταστικό σκύλο, τον Μπόμπο, αφού ο μεγαλύτερος του αδερφός, ο Κίκος δε θέλει να παίξει μαζί του. Η μητέρα του είναι συνέχεια απασχολημένη με τη δουλειά της και ο πατέρας του λείπει διαρκώς από το σπίτι. Μια μέρα από το παράθυρο του δωματίου του μπαίνει ξαφνικά ένα παράξενο ανθρωπάκι με αλλόκοτα ρούχα και έλικα στην πλάτη, ο Στίκης ο Κεραμιδοτρέχαλος. Ο Στίκης γίνεται ο καλύτερος φίλος του Μπόμπιρα.

ΠΡΟΣΩΠΑ
ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ
ΣΤΙΚΗΣ
ΜΑΜΑ
ΚΙΚΟΣ
ΛΙΖΑ
ΚΥΡΙΑ ΜΗΔΕΓΚΑΝΗ

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ
Σκηνή Τρίτη

Ο Στίκης βοηθάει τον Μπόμπιρα να καθαρίσει το δωμάτιό του με την ηλεκτρική σκούπα.

ΣΤΙΚΗΣ: Καλά, καλά. Ας μαζέψουμε τώρα αυτό το σκουπιδαριό.
(Παίρνει τη σκούπα. Η σκούπα ρουφάει τα φυλλάδια του Κίκου).

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Μη... μη θα μου δώσει καρπαζιές ο Κίκος.

ΣΤΙΚΗΣ: *(που έχει πάρει φόρα).*
Τάξις και καθαριότης! *(Τώρα πάει προς ένα γραφειάκι που βασιλεύει η ακαταστασία).* Όλα τα ρουφάω, όλα τα μασάω!

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Οι ζωγραφιές μου...

ΣΤΙΚΗΣ: Σιγά τις ζωγραφιές! Ας τις συγύριζες.

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Τα γραμματόσημά μου.

ΣΤΙΚΗΣ: Σιγά τα γραμματόσημα! Ας τα μάζευες.

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Η καλύτερη μου ζωγραφιά. Η Κοκκινοσκουφίτσα.

ΣΤΙΚΗΣ: Σιγά την Κοκκινοσκουφίτσα! Άντε, μην κατσουφιάζεις. Μάντεψε τι θα παίξουμε τώρα. Την Κοκκινοσκουφίτσα με τον κακό λύκο.

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: *(που αρχίζει να μπαίνει στο παιχνίδι).* Μαζί σου δε βαριέται κανείς ποτέ, Στίκη.

ΣΤΙΚΗΣ: Ξέρεις ποιος είναι ο μεγαλύτερος, ο ειδικότερος ξεβαρετής στον κόσμο;

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Ξέρω, ξέρω. Πες παρακάτω, γιατί τώρα θα έρθει η κυρία Μηδεγκάνη και τότε αντίο παιχνίδι.

ΣΤΙΚΗΣ: Λοιπόν η σκούπα είναι ο κακός λύκος που τα καταπίνει όλα. Έτσι άμα θες να ηλεκτροσκουπίσεις δε θα βαριέσαι. Θα παίζεις

παραμύθι. Εγώ τώρα είμαι ο κυνηγός. Θα του ξηλώσω την κοιλιά του λύκου. Φέρε ένα κατσαβίδι.

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Πάρτο! Έλα να ξεβιδώσουμε τη σκούπα.

ΣΤΙΚΗΣ: *(Φωνάζει μέσα στο σωλήνα της σκούπας).*

Κοκκινοσκουφίτσα παιδί μου, βγες έξω.

(Ξεβιδώνει τη σκούπα και αδειάζει στο πάτωμα ό,τι έχει μέσα).

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Έπρεπε να τ' αδειάσεις πάνω σε μια εφημερίδα.

ΣΤΙΚΗΣ: Στην εφημερίδα; Σάμπως στο παραμύθι ο κυνηγός έστρωσε χάμω εφημερίδα πριν ξηλώσει την κοιλιά του λύκου; Όχι, πες μου.

Παίζουμε το παραμύθι ή όχι; Αψού. *(Φταρνίζεται).*

**ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Ποπό. Σκορπίστηκε
όλη η σκόνη, όλα τα χαρτάκια.
Έγινε χάλια το δωμάτιο.**

*Άλκη Ζέη, Ο Κεραμιδοτρέχαλος,
εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2000
(διασκευή)*

**1. Απαντήστε στις παρακάτω
ερωτήσεις για να θυμηθείτε
τη σκηνή του
«ηλεκτροσκουπίσματος».**

- **Γιατί γκρινιάζει συνέχεια ο Μπόμπιρας στο Στίκη;**
- **Πώς τους ήρθε η ιδέα να παίξουν το παραμύθι της Κοκκινοσκουφίτσας;**
- **Πώς παίζουν το παραμύθι της Κοκκινοσκουφίτσας;**
- **Ποια σημεία σάς έκαναν να γελάσετε;**

2. ▶ Συζητήστε στην τάξη τα χαρακτηριστικά του θεατρικού κειμένου.

- Πώς είναι γραμμένοι οι διάλογοι; Γιατί είναι γραμμένοι με αυτόν τον τρόπο;

- Γιατί υπάρχουν παρενθέσεις ανάμεσα στα λόγια των ηρώων;

- Ποια είναι τα πρόσωπα του θεατρικού έργου; Ποια από αυτά παίρνουν μέρος σ' αυτή τη σκηνή;

▶ Ξανακοιτάξτε το κείμενο «Πρώτη φορά στο θέατρο» και συζητήστε στην τάξη ποιες διαφορές βρίσκετε ανάμεσα σ' ένα διήγημα και σ' ένα θεατρικό κείμενο.

3. Μαντέψτε τι ρώτησε ο Στίκης τον Μπόμπιρα μετά το παιχνίδι τους.

Η απάντηση του Μπόμπιρα θα σας βοηθήσει να βρείτε την ερώτηση που του έκανε ο Στίκης.

ΣΤΙΚΗΣ:

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Εσύ είσαι ο καλύτερος φίλος μου.

Οι αντωνυμίες που χρησιμοποιούμε για να κάνουμε ερωτήσεις λέγονται **ερωτηματικές αντωνυμίες**. Οι ερωτηματικές είναι:

Το άκλιτο τι → Τι θέλεις; Τι ώρα είναι;

Ποιος, ποια, ποιο → Ποιος θα έρθει μαζί μου; Ποιο τραγούδι σ' αρέσει;

Πόσος, πόση, πόσο → Πόση ώρα περιμένεις το λεωφορείο; Πόσο κάνει αυτό το βιβλίο;

► Παρατηρήστε πώς κλίνεται η ερωτηματική αντωνυμία «ποιος, ποια, ποιο».

Ενικός Αριθμός			
Ονομ.	ΠΟΙΟΣ	ΠΟΙΑ	ΠΟΙΟ
Γεν.	ΠΟΙΟΥ	ΠΟΙΑΣ	ΠΟΙΟΥ
	ή ΠΟΙΑΝΟΥ	ή ΠΟΙΑΝΗΣ	ή ΠΟΙΑΝΟΥ
Αιτ.	ΠΟΙΟ(ν)	ΠΟΙΑ(ν)	ΠΟΙΟ
Πληθυντικός Αριθμός			
Ονομ.	ΠΟΙΟΙ	ΠΟΙΕΣ	ΠΟΙΑ
Γεν.	ΠΟΙΩΝ	ΠΟΙΩΝ	ΠΟΙΩΝ
	ή ΠΟΙΑΝΩΝ	ή ΠΟΙΑΝΩΝ	ή ΠΟΙΑΝΩΝ
Αιτ.	ΠΟΙΟΥΣ	ΠΟΙΕΣ	ΠΟΙΑ

Πολλές φορές χρησιμοποιούμε αντί για τη γενική «ποιου / ποιανού» τη γενική «τίνος».

Η ερωτηματική αντωνυμία «ποιος, ποια, ποιο» δεν τονίζεται.

Γράψτε τι ρωτάει ο Στίκης τον Μπόμπιρα χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ερωτηματική αντωνυμία. Οι απαντήσεις του Μπόμπιρα θα σας βοηθήσουν.

ΣΤΙΚΗΣ:
.....

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Μου αρέσει να διαβάζω βιβλία με περιπέτειες και ταξίδια.

ΣΤΙΚΗΣ:
.....

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Δεν χρειάζομαι πολλές μέρες για να διαβάσω ένα βιβλίο. Μου φτάνουν λίγες ώρες!

ΣΤΙΚΗΣ:
.....

ΜΠΟΜΠΙΡΑΣ: Όταν τελειώνω ένα βιβλίο, ζωγραφίζω κάτι που μου έκανε εντύπωση.

4. Η Ραλλού πρόσεξε ότι πολλές φορές τα παιδιά μπερδεύουν την ερωτηματική αντωνυμία ποιο με το επίρρημα πιο. Γι' αυτό εξηγεί τότε χρησιμοποιούμε το ένα και πότε το άλλο:

- Όταν ρωτάμε, χρησιμοποιούμε την ερωτηματική αντωνυμία ποιο
- Όταν θέλουμε να συγκρίνουμε, χρησιμοποιούμε το επίρρημα πιο

Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με ποιο ή πιο.

🌸 Αν θέλεις να φτάσουμε στην ώρα μας για να δούμε την παράσταση, περπατά γρήγορα.

🌸 Με χρώμα ανακάτεψες το μαύρο και έφτιαξες το γκρι τοίχο για το σκηνικό;

🌸 Ξέρεις είναι το μεγάλο αρχαίο θέατρο στην Ελλάδα;

🌸 από τα αρχαία θέατρα είναι κοντά στην περιοχή σου;

5. Συλλαβίστε τις παρακάτω λέξεις που δείχνουν τα αντικείμενα που ρούφηξε η ηλεκτρική σκούπα από το γραφείο του Μπόμπιρα.

παιχνίδια
ζωγραφιά
χαρτάκια
γραμματόσημα
συνδετήρες
εφημερίδα
μολύβια
φυλλάδια

6. Το παραμύθι της Κοκκινοσκουφίτσας είναι γνωστό σε όλους σας. Αν σας έλεγαν να φτιάξετε το παραμύθι «από την ανάποδη», να κάνετε δηλαδή το λύκο «καλό» και την Κοκκινοσκουφίτσα ένα «κακό» κορίτσι, θα τα καταφέρνατε;

Οι ερωτήσεις της Ραλλούς μέσα στα συννεφάκια θα σας βοηθήσουν να κρατήσετε σημειώσεις για να φτιάξετε το παραμύθι σας.

1. Πότε; (Μια φορά κι έναν καιρό...)

**2. Πού;
(φανταστικός τόπος)**

3. Ποιοι είναι οι βασικοί ήρωες;

4. Ποια άλλα πρόσωπα εμφανίζονται στο παραμύθι;

5. Τι έγινε στην αρχή;

6. Ποιες δυσκολίες συνάντησε ο ήρωας;

7. Τι έκανε για να ξεπεράσει αυτές τις δυσκολίες;

8. Ποια ήταν τελικά η λύση του προβλήματος;

Μην ξεχάσετε να γράψετε τι σκέφτονταν και πώς αισθάνονταν τα πρόσωπα του παραμυθιού.

Αφού συμβουλευτείτε τις σημειώσεις σας, γράψτε στο τετράδιό σας το παραμύθι που φτιάξατε.

7. Διαβάστε στην τάξη τα παραμύθια που γράψατε και διαλέξτε το πιο διασκεδαστικό. Αν κάτι μέσα στο παραμύθι δε σας αρέσει, διορθώστε το ή αλλάξτε το. Ετοιμαστείτε να «ζωντανέψετε» το παραμύθι στην τάξη! Πώς;

- ▶ Διαλέξτε τους ρόλους σας.**
- ▶ Πάρτε χαρτιά, χρώματα, κούτες, παλιά ρούχα και φτιάξτε τα σκηνικά και τα κοστούμια σας.**
- ▶ Διαλέξτε τη μουσική που σας αρέσει.**
- ▶ Και... καλή διασκέδαση!**

■ Ανακαλύψτε στο κρυπτόλεξο οριζόντια και κάθετα 15 λέξεις σχετικές με το θέατρο:

Α	Φ	Η	Σ	Κ	Η	Ν	Η	Ε	Τ	Υ	Ζ	Σ	Ν	Α
Δ	Α	Θ	Ι	Τ	Π	Κ	Ω	Μ	Ω	Δ	Ι	Α	Θ	Π
Κ	Υ	Ο	Ι	Κ	Δ	Α	Ζ	Π	Υ	Θ	Ξ	Φ	Σ	Ρ
Μ	Λ	Π	Κ	Υ	Ρ	Κ	Ε	Ο	Θ	Ε	Α	Τ	Ρ	Ο
Ρ	Α	Ο	Ε	Δ	Α	Θ	Η	Φ	Ε	Α	Χ	Α	Ε	Γ
Ο	Ι	Ι	Ρ	Η	Μ	Υ	Σ	Ρ	Α	Τ	Ρ	Υ	Ι	Ρ
Λ	Α	Ο	Η	Α	Β	Ν	Μ	Τ	Ρ	Τ	Δ	Σ	Α	
Ο	Γ	Σ	Β	Ρ	Τ	Α	Ε	Ρ	Η	Ι	Ε	Φ	Ι	Μ
Σ	Κ	Η	Ν	Ο	Θ	Ε	Τ	Η	Σ	Ν	Ρ	Ε	Τ	Μ
Γ	Ε	Ρ	Τ	Σ	Τ	Θ	Ι	Ξ	Δ	Α	Γ	Ι	Η	Α
Μ	Σ	Φ	Ι	Λ	Ο	Δ	Ω	Ρ	Η	Μ	Α	Ζ	Ρ	Ω
Π	Ρ	Ε	Μ	Ι	Ε	Ρ	Α	Λ	Υ	Ρ	Τ	Ε	Ι	Ψ
Φ	Α	Π	Α	Ρ	Α	Σ	Τ	Α	Σ	Η	Ν	Χ	Ο	Ε

■ Αντιγράψτε εδώ τις λέξεις που ανακαλύψατε στο κρυπτόλεξο με μικρά γράμματα:

Πίνακας Αυτοαξιολόγησης

Για να δω τι έμαθα...

Σημειώνω ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να ξεχωρίζω ένα θεατρικό κείμενο από άλλα είδη κειμένων.			

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να χρησιμοποιώ και να γράφω σωστά λέξεις που έχουν σχέση με το θέατρο.			

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να χρησιμοποιώ τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο της ενεργητικής και της παθητικής φωνής.			
Να μετατρέπω τον ευθύ λόγο σε πλάγιο και το αντίστροφο.			

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να δίνω οδηγίες με διαφορετικό τρόπο.			
Να χρησιμοποιώ τα χρονικά επιρρήματα.			
Να χρησιμοποιώ σωστά τις ερωτηματικές αντωνυμίες.			

Η Ραλλού σάς προτείνει.

Άλκηστις, *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*, εκδ. Άλκηστις, Αθήνα, 1984.

Αποστολίδης Τάσος, *Οι κωμωδίες του Αριστοφάνη σε κόμικ*, εκδ. γράμματα, Αθήνα, 1999.

Γουόλτερ Γκισέλα, *Τα παιδιά παίζουν θέατρο*, εκδ. Βασιλείου, Αθήνα, 1998.

Έιβι Τζων, *Ρωμαίος και Ιουλιέττα, μαζί και ζωντανοί επιτέλους*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2000.

Έλενα Ελένη, - Τριανταφυλλοπούλου Κατερίνα, *Το εκπαιδευτικό θέατρο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.

Ζέη Αλκή, *Η μοβ ομπρέλα*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2000.

Ιακώβου Άννα, *Η Μαργαρίτα των χελιδονιών*, εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2006.

Kempe Anty, *Εκπαιδευτικό δράμα και ειδικές ανάγκες*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2005.

Παπαγιάννη Μαρία, *Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003.

Ροντάρι Τζιάνι, *Η γραμματική της φαντασίας*, εκδ. Τεκμήριο, Αθήνα, 1985.

Τσιτσλοπέργκερ Χέλγκα, *Τα παιδιά παίζουν παραμυθία*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1999.

www.culture.gr

Ανθολόγιο: Γιώργος Μ. Μαρίνος,
«*Το τραγούδι του κλόουν*»

Περιεχόμενα

- 8** **ΕΝΟΤΗΤΑ**
Χριστός γεννάται..... 7
- 9** **ΕΝΟΤΗΤΑ**
Η παράσταση αρχίζει..... 37

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.